

PŘÍRODOVĚDA A VLASTIVĚDA PRO 4.–5. ROČNÍK

POROZUMĚNÍ V SOUVISLOSTECH

Nová řada učebnic, pracovních sešitů a multimediálních interaktivních učebnic (MIUč+) pro vzdělávací obor Člověk a jeho svět klade důraz na **porozumění v souvislostech**. Všechny učebnice mají udělenou schvalovací **doložku MŠMT**.

Prozkoumejte ekosystémy ve vašem okolí!
Zjistěte, proč jsou podmínky na Zemi tak
rozmanité nebo z čeho se skládá vaše tělo!

Vypravte se se mnou do minulosti
za životem našich předků! Lépe
tak porozumíte i současnosti.

Dobře poznejte Českou republiku
i celou Evropu! Naučte se chovat
zdvořile i odpovědně!

pomáhá
systematicky
poznávat okolí
a porozumět
přírodním
jevům

podněcuje k práci
s informacemi různými
způsoby

vede
ke spolupráci
a společnému řešení
problémů

používá myšlenkové
mapy, přehledová
schémata a barevné
rozlišení textů

podporuje
rozvoj logického
myšlení a vyvozování
souvislostí

procvičuje čtení
s porozuměním
u motivačních
a ilustračních
textů

rozvíjí
demokratické
hodnoty a smysl
pro odpovědnost

pobízí k využívání
digitálních technologií

Výňatky z recenzních posudků MŠMT

k Přírodovědě 5

„Didaktická vybavenost po stránce řízení učení a vyučování je velmi dobrá. Výkladové texty, pokusy, otázky a úlohy, cvičení, shrnutí jsou promyšlené a kvalitní.“

„Oceňuji promyšlenou motivaci, zejména zkušenostmi a zážitky z běžného života, zajímavými odbornými texty i příběhy, náměty k samostatnému bádání apod.“

doc. PaedDr. Hana Horká, CSc.

k Vlastivědě 4 a 5 – Poznáváme naše dějiny

„Text učebnice je představen v souladu se současným pojetím české historiografie, dané odklonem od schematického výkladu dějin a historických klíse. Moderní přitažlivá forma umožňuje přehledné členění látky do kompaktních celků, které tvoří náplň jednotlivých vyučovacích hodin.“

doc. PhDr. František Čapka, CSc.

„Grafická složka učebnice odpovídá věku žáků i vzdělávacímu obsahu. Obrazy, grafy, dobové fotografie, časové osy, četné ilustrace, mapky atd. přibližují poutavým způsobem jak život našich předků, tak i ten současný.“

PaedDr. Blanka Janovská

k Vlastivědě 4 – Poznáváme svět kolem nás

„Moderní, srozumitelná, podporující aktivitu žáků. Děti se neučí o něčem, ale prostřednictvím něčeho.“

„Ke každému tématu jsou náměty pro samostatnou práci žáků. Úkoly nejsou jednotvárné a vedou k pochopení smyslnosti učení.“

„Je to moderně pojatá učebnice bez zbytečného memoarování faktů a přitom vytvářející přehled o světě, který děti obklopuje.“

doc. PaedDr. Ivana Brtnová Čepičková, Ph.D.

Učebnice pro 4.–5. ročník

V učebnicích je každé nové **téma navozeno** prostřednictvím myšlenkové mapy nebo motivačního textu, popřípadě motivační ilustrace. **Podbarvený učební text** je proložen **rozmanitými typy úkolů**, které vedou žáky k dovednosti získávat informace různými způsoby a uvádět je do příslušných souvislostí. V závěru kapitol si žáci mohou učivo zopakovat pomocí stručného **shrnutí** a **opakovacích otázek**. Připravena jsou i **závěrečná opakování** a **opakování** k uzavření větších tematických celků.

UKÁZKY Z UČEBNIC POROZUMĚNÍ V SOUVISLOSTECH

Časová osa ukazuje období, které se právě probírá.

Motivační ilustrace s jednoduchými otázkami procvičují zrakovou percepci a poskytují každému žákovi šanci na úspěch.

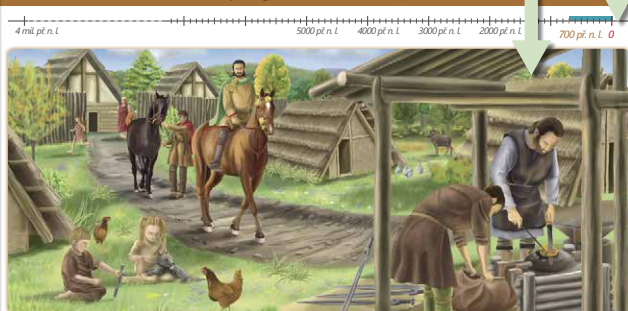
Vyprávějte poskytuje příležitost formulovat myšlenky a kultivovaně se vyjadřovat.

Zajímavosti uvádějí doplňující informace, jejichž znalost by neměla být po žácích vyžadována, u nadanějších žáků však mohou vzbudit hlubší zájem o dějiny.

Úkoly určené pro práci ve skupinách rozvíjejí schopnost spolupráce.

Otázky k zamyšlení napomáhají zapamatování učiva a podporují rozvoj logického myšlení a vyvozování souvislostí.

4. DOBA ŽELEZNÁ

1. Co lidé na obrázku dělají?
2. Podle čeho rozpoznáte knížete a kováře?

V době železné lidé ještě zlepšili způsob získávání a zpracování kovů a hlavní surovinou se pak stalo železo.

Jak lidé žili

Lidé bydleli většinou v osadách v tzv. polozemnicích – domech částečně zahloubených do země.

1. Zamyšlete se, jaké výhody má stavba částečně zapuštěná do země.

Vedoucí místo ve společnosti zaujímal velmož, často označovaný také jako kníže. Ten měl své sídlo v hradisti – dobře opevněném sídlišti, někdy i kamennými hradbami. **Rozhodoval o všem**, co se dělo na území patřícím k jeho sídlu. S obranou území mu pomáhala vojenská družina.

2. Znakem vyššího postavení ve společnosti byla jízda na koni místo chůze pěšky.

Diskutujte o tom, jak se ve společnosti lišilo postavení zemědělců, řemeslníků a členů vojenských družin. Jak asi vypadal běžný den v osadě?

Co již lidé dovedli

Lidé dovedli těžit suroviny potřebné pro získání železa, naučili se vyrábět železné nástroje. **Železo bylo dostupnější a pevnější než bronz**. Novým důležitým řemeslem se stalo kovářství.

2. Až ve 20. století se lidé naučili vyrábět materiál, který se nyní používá téměř ve všech oblastech našeho života. Víte který?

V co lidé věřili

Lidé uctívali mnoho božstev, např. božstvo plodnosti, které představoval býk.

3. Zjistěte, ve které jeskyni na našem území byla nalezena soška býčka.

Lidé zlepšili způsob získávání a zpracování kovů a hlavní surovinou se stalo železo.

1. Prohlédněte si znovu úvodní obrázek a uveďte, kdo o určitém území rozhodoval a kdo mu pomáhal.
2. Proč železo nahradilo bronz?

doba železná – the Iron Age [ði 'aɪən eɪdʒ]

části koňského postroje

soška býčka

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA

Co lidé dovedli a čím se zabývali

Hospodářský rozmach

Po válce se dřívější továrny ještě **rozsířovaly** a stavěly se nové. Do traktorů a jiné zemědělské stroje, vodní turbíny, zbraně, sklo, pivo. Baťovy obuvnické továrny ve Zlíně postupně vznikly z obuvnické dílny. Továrny založili již roku 1894. Po zároční zkušenosti ze zahraničí a zavedení nabídky za bezkonkurenční ceny, přitom kvalitní a módní. Zjistěte, jak spolupracovníci pečovali o zaměstnance a přispěl k rozvoji města Zlína.

Rozvíjela se **automobilová doprava**, postupně i **letecká osobní** a železniční síť se rozšiřovala do všech částí nového státu.

Vzdělání a kultura

V první republice byl na **vzdělání** kladen velký důraz. Do školy se chodilo od pondělí do soboty. **Dívky** měly mít pro vzdělání na středních a vysokých školách **jako chlapci**.

V roce 1919 byly založeny nové univerzity – Masarykova univerzita v Brně, Univerzita Komenského v Bratislavě na Slovensku. Pražská univerzita se od roku 1920 přejmenovala na Univerzitu Karlova.

Prohlédněte si vysvědčení z této doby. Hodnotily se nejen znalosti, ale i pilnost. Jaký to mělo pro žáka přínos? Myslete si, že se posuzuje i dnes?

Českou vědu již ve 20. letech proslavil Jaroslav Heyrovský. Zjistěte, jaký objev učinil a jak byl později významný.

Lidé chodili často do **divadel a kabaretů**. Oblíbenou zábavou byla návštěva **kina**.

Ve 20. letech v loutkovém divadle v Plzni Josef Skupa představil Spejbla a Hurvínka. Mezi nejoblíbenější divadla v Praze patřilo **Osvobozené divadlo** Jiřího Voskovce a Jana Wericha. Někteří náměty byly i zilmovny. Po roce 1927 u nás vznikaly ozvučené filmy s populárními herci (Vlastou Burianem, Adinou Mandlovou a dalšími).

Uveďte názvy příběhů, které pro děti napsali uvedení spisovatelé a většinou zároveň výtvarníci. Obrázky vám napovědí.

Karel Čapek byl autorem nejen knížek pro děti, ale především divadelních her, románů a povídek. Ve 30. letech upozorňoval na to, jak důležitá je demokracie, a na její ohrožení zejména nacistickým Německem.

Světově proslulý je dodnes např. německy psící pražský židovský spisovatel Franz [franc] Kafka.

Výtvarné umění a hudba

Čeští **malíři a sochaři** měli se svými díly **úspěchy** nejen v českých galeriích, ale i v zahraničí. Světové uznání získal i hudební skladatel **Leoš Janáček**.

Vyhleďte a prohlédněte si díla malířů Václava Špály, Josefa Čapka, Emila Filly, Bohumila Kubisty, Jana Zrzavého a sochaře Jana Štursy.

Poslechněte si ukázkou z Janáčkovy opery *Příběhy lišky Bystroušky*. Jak na vás působí?

V roce 1918 vznikla **Československá republika**, prezidentem se stal **Tomáš Garrigue Masaryk**. ČSR byla **demokratickým státem**. Ve 20. letech nastal **velký hospodářský vzestup**, ale ve 30. letech hospodářství negativně ovlivnila **světová hospodářská krize**. Na základě tzv. **mnichovské dohody** **postoupil Německo**.

1. Jmenujte alespoň čtyři národnosti žijící v ČSR.
2. Proč byla ČSR demokratickým státem?
3. Jak souvisela hospodářská krize s krizí politickou?
4. Inspiруйте se obrázkem na str. 30 a popište život v době první republiky.
5. Co se změnilo ve studiu na středních a vysokých školách?

kino – cinema [sɪnəmə]

reklamní plakát

vysvědčení

J. Voskovec a J. Werich

Josef Čapek

V. Špála: Bouřka u řeky

o Tomáši Masaryku. ČSR byla demokratickým státem.

31

Anglická klíčová slova pomáhají s rozšiřováním slovní zásoby v anglickém jazyce.

Úkoly a otázky vedou k aktivnímu vyhledávání informací.

Opakovací otázky vybízejí k doplnění shrnutí probraného učiva.

Úkoly s přesahem do jiných předmětů vedou k nahlížení učiva v jiném kontextu.

Průřezová témata přispívají k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů mezi lidmi a k uvědomování si následků lidských rozhodnutí a činností.

Barevné pracovní sešity tvoří s učebnicemi jeden funkční celek a svým obsahem odpovídají předkládaným učebním textům. Plnění úkolů vede žáky k vyhledávání a práci s informacemi z učebnice a dalších zdrojů. Žáci si **procvičí a upevní učivo** pomocí otevřených otázek i nápaditých a zábavných úkolů, jako jsou např. spojování pojmů a informací, doplňování schémat, popis obrázků, výběr správných možností, doplňování vět, luštění tajenek, přesmyček či osmisměrek. Na závěr každého **opakování** mohou žáci vyjádřit **sebehodnocení**.

**PRACOVNÍ SEŠIT
VLASTIVĚDA 4**
POZNÁVÁNÍ V SOUVISLOSTECH
POZNÁVÁME SVĚT KOLEM NÁS
Iida Jipponen
ilustrace: Martin Švec, A. Křivánek, Adéla Křiváková
Vydání první 2014, 128 stran, 15 Kč

Výběr z více možností s procvičováním pečlivého čtení

III. ŽIJEME V ČESKÉ REPUBLICE

1 Běžně označte vše, co platí o České republice. Ostatní přeškrtněte.

- 1. ledna 1993
- 28. října 1918
- demokratický st
- hlavou je prezide
- po rozdělení

- vznikla 1. května 2004
- je demokratický stát
- její hlavou je poslanec
- její hlavou je premiér

dělení Rakouska-Uherska

A map of Slovakia with major cities labeled: Bratislava, Košice, Žilina, Banská Bystrica, Prešov, and Poprad. The map shows the country's borders and internal administrative divisions.

lidé si musí volit své zástupce, kteří stát spravují

Současným prezidentem je _____

Současným předsedou vlády (premiérem) je

3 Správně pojmenujte a dokreslete státní symboly České republiky.

státní vlajka	státní barvy	
--	---	---

4 Vyluštěte tajenku.

1. Většinu našeho území zaujímají ...

2. Nejvyšším vrcholem ČR je ...

3. Jedna z našich historických zemi ..

4. Nejvyšší pohoří ČR ... 4

5. Řeka s nejdelším tokem v ČR ...

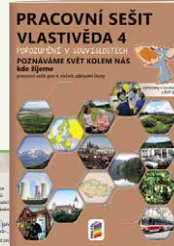
Tajenka: Prvním prezidentem České republiky byl Václav

27

14

Sebehodnocení

PS Vlastivědy – Poznáváme svět kolem nás poskytují shrnutí a vlastivědné mapy České republiky a Evropy.

POROZUMĚNÍ V SOUVISLOSTECH

Více na: nns.cz/porozumeni

Multimediální interaktivní učebnice plus obsahuje interaktivní verzi tištěné učebnice i pracovního sešitu a multimédia

Vyzkoušejte ZDARMA na 30 dní kteroukoli MIUč+. Více na miucplus.cz.

MIUč+
I BEZ INSTALACE!
[WWW.UCEBNICE-ONLINE.CZ](https://www.ucebnice-online.cz)

UKÁZKY Z MIUč+ POROZUMĚNÍ V SOUVISLOSTECH

Fotoalba poskytují další ilustrační fotografie k danému učivu.

Rozmanitá interaktivní cvičení pomáhají zábavnou formou učivo zopakovat a procvičit.

Zajímavosti podporují větší zájem o téma.

Audia obsahují namluvené pasáže učebnice.

Anglická slovíčka jsou namluvena rodilým mluvčím.

Klíče obsahují řešení.

Mezipředmětové vztahy doplňují odkazy k příslušnému předmětu.

Webové odkazy nabízejí proklik na internetové stránky pojednávající o daném tématu.

Videa s kontrolními otázkami opakuji či zajímavostmi doplňují učivo.

Červená růžičko (Hudební výchova 4, str. 14)

Červená růžičko

klavír Z Cech

AKCE PRO ŠKOLY

Při zakoupení pracovního sešitu Přírodověda 4 nebo 5, pracovního sešitu Vlastivěda 4 nebo 5 Poznáváme naše dějiny či Vlastivěda 4 nebo 5 Poznáváme svět kolem nás pro celou třídu získáte ZDARMA licenční certifikát na aktivaci kterékoli MIUč+ dle vlastního výběru na školní rok 2023/2024 (školní multilicence a žákovské licence).

Na objednávku připište „Akce PŘ 4 P“, „Akce PŘ 5 P“, „Akce VL 4 P“, „Akce VL 5 P“. Akce platí do 30. 9. 2023.

Akce jsou poskytovány pouze školám při nákupu na nns.cz nebo u partnerů akcí.
Aktuální podrobné informace o akcích na nns.cz/akce.